CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	**Pwyllgor Gwaith**
Dyddiad:	**17 Hydref 2016**
Pwnc:	**Ffoaduriaid Syria: Adroddiad cynnydd mewn perthynas â chyflwyno'r rhaglen adsefydlu a chefnogaeth**
Deilydd (ion) Portffolio:	**Y Cynghorydd Aled M Jones**
Pennaeth Gwasanaeth:	**Shan Lloyd Williams**
Awdur yr Adroddiad: **Ffôn:** **E-bost:**	**Shan L Williams, Pennaeth Gwasanaethau Tai** **01248 752201** **Shanlloydwilliams@ynysmon.gov.uk**
Aelodau Lleol:	

A – Argymhelliad / Argymhellion a Rheswm / Rhesymau

Argymhellion

A1 nodi'r cynnydd a wnaed hyd yn hyn
A2 cymeradwyo'r camau nesaf
A3 cymeradwyo argymhelliad y Swyddogion i'r Cyngor beidio â chymryd rhan yn y Cynllun Trosglwyddo Cenedlaethol ar gyfer Plant ar eu Pennau eu Hunain sy'n Ceisio Lloches. Yr argymhelliad yma i'w adolygu ymhen 12 mis.

1.0 Cyflwyniad

1.1 Mewn ymateb i'r nifer sylweddol o bobl sy'n ffoi o Syria ac yn cyrraedd fel ffoaduriaid yn yr UE, cytunodd y Cyngor yn ei gyfarfod o'r Pwyllgor Gwaith ym mis Ebrill 2016 i gymryd rhan yn y Cynllun Adsefydlu Pobl Fregus o Syria (SVPRS) a chroesawu ffoaduriaid i Ynys Môn fel rhan o'r Cynllun Cenedlaethol. Cafwyd cefnogaeth unfrydol ar draws y Cyngor i'r rhaglen hon.

1.2 I grynhoi, argymhellion allweddol yr adroddiad oedd y byddai'r Cyngor yn ceisio dod o hyd i lety addas ac yn cynnig cefnogaeth yn y lle cyntaf i hyd at 30 o unigolion neu 10 o deuluoedd dros y 3 blynedd nesaf. Yn ystod blwyddyn 1, byddai'r Cyngor yn lletya hyd at 10 o unigolion, gan roddi blaenoriaeth i deuluoedd gyda phlant o oedran ysgol gynradd.

1.3 Byddai'r ffoaduriaid, gan ddibynnu ar argaeledd ac addasrwydd llety, yn cael eu cartrefu yn y sector rhentu preifat yn ardal Menai – ac yn fwy penodol, yn ardaloedd

Porthaethwy a Llanfairpwll.

1.4 Gwnaed argymhelliad hefyd y byddai swyddogion yn adrodd yn ôl i'r Pwyllgor Gwaith ar gynnydd o ran cyflwyno'r rhaglen ailsefydlu a chymorth, 6 mis o'r cyfarfod a gynhaliwyd ym mis Ebrill, 2016.

2.0 Cynnydd

2.1 Roedd y gwaith paratoi cynnar a wnaed yn allweddol. Fe sefydlwyd gweithgor wedi ei gadeirio gan y Prif Weithredwr Cynorthwyol ac arno gynrychiolwyr o amrywiaeth o bartneriaid penodol gan gynnwys y trydydd sector, sydd wedi cefnogi swyddogion i wneud y gwaith sylfaenol cyn croesawu'r teulu cyntaf i Ynys Môn.

2.2 Roedd y ffrydiau gwaith allweddol i gyflwyno'r SVPRS ar lefel ymarferol yn cynnwys: -

- Nodi llety addas;
- Comisiynu gwasanaethau cymorth a chyfieithu priodol;
- Ystyried anghenion addysg Addysg ac Iechyd;
- Ymgynghori ynghylch cydlyniant cymunedol gyda phartneriaid ac ymgysylltu’n bennaf gyda phreswylwyr lleol, Aelodau Etholedig lleol a Chynghorau Cymuned a Thref.
- Cynnal trafodaethau manwl gyda chydweithwyr yn y Swyddfa Gartref.

2.3 Mewn gwirionedd, mae rheoli’r prosiect o baratoi ar gyfer y teulu cyntaf o Ffoaduriaid wedi cymryd llawer o amser ac wedi cael effaith ar ffrydiau gwaith eraill yn y Gwasanaeth Tai. Fodd bynnag, rydym o'r farn bod y gwaith a wnaed yn golygu bod y sylfeini yn eu lle i groesawu ychwaneg o deuluoedd o Ffoaduriaid o Syria i Ynys Môn yn y dyfodol.

2.4 Mae'r cartref ar gyfer ein teulu cyntaf wedi cael ei ddarparu gan landlord yn y sector rhentu preifat, ac mae wedi bod yn hynod gefnogol. Rheolwr y Tîm Opsiynau Tai fu’n arwain ar y gwaith o negodi telerau ac amodau, gosodiadau a ffitiadau a sicrhau bod yr holl wasanaethau a threfniadau cytundebol angenrheidiol yn eu lle ac yn cael eu darparu ar amser.

2.5 Mae’r Heddlu a’r Cydlynydd Cydlyniant Cymunedol Rhanbarthol hefyd wedi chwarae rhan allweddol o ran sicrhau bod y lleoliad yn addas a swyddogion o’r Adran Addysg a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr hefyd wedi paratoi ar gyfer lleoliadau ysgol a chofrestru gyda meddygfa leol.

2.6 Yn ogystal, gweithio gyda'r grŵp gwirfoddol *‘Pobl i Bobl’* oedd canolbwynt y cynigion o gefnogaeth gymunedol. Mae'r grŵp hwn hefyd wedi helpu i ddod o hyd i ddodrefn o ansawdd ar gyfer y cartref, a chyfeirio’r teulu at gefnogaeth leol.

2.7 Mae Rheolwr y Tîm Opsiynau Tai a'r Swyddog Cymorth penodedig hefyd wedi bod yn allweddol o ran helpu'r teulu gyda thasgau byw bob dydd megis dangos iddynt sut i ddefnyddio'r gwres, trydan, band eang, sicrhau bod ganddynt ddigon o fwyd yn y tŷ, eu helpu i agor cyfrif banc a hawlio budd-daliadau.

2.8 Mae'r teulu o bedwar wedi bod yn eu cartref newydd ers diwedd mis Awst ac wedi setlo i mewn yn dda. Mae'r plant yn yr ysgol, yn hapus ac yn dod yn eu blaenau'n dda. Mae gwasanaeth cyfieithydd cymwys wedi'i gomisiynu i gynorthwyo yn yr ysgol ac i helpu'r teulu ddechrau integreiddio yn y gymuned leol.

2.9 Mae darparu Swyddog Cymorth penodedig wedi cael effaith sylweddol o ran helpu'r teulu i setlo yn y gymuned a bydd yn hanfodol yn y dyfodol i helpu gyda integreiddiad y teulu hwn a theuluoedd eraill o Syria.

2.10 Mae'r Swyddog Cymorth wedi bod yn mynd hefo'r teulu am ddiwrnodau allan ar draws yr Ynys, yn eu cyflwyno i'r diwylliant lleol. Mae'r teulu yn awyddus i ddysgu am ddiwylliant ein gwlad, yr iaith Gymraeg ac yn awyddus iawn i gymryd rhan mewn gweithgareddau cymunedol lleol. Mae'r tad eisoes wedi dechrau gwirfoddoli gyda mudiad gwirfoddol lleol.

2.11 Mae'r gefnogaeth a gafwyd a phrofiadau a rannwyd gydag Awdurdodau Lleol eraill wedi bod yn werthfawr, ynghyd â'r gefnogaeth 'r bwletinau rheolaidd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru.

3.0 Heriau

i. Yr her fwyaf hyd yn hyn oedd dod o hyd i lety rhent preifat addas yn ardaloedd Porthaethwy a Llanfairpwll ardaloedd Menai, a nodwyd yn wreiddiol fel yr ardaloedd i'w targedu.
i.ii. Argaeledd llefydd yn yr ysgolion cynradd lleol yn yr ardaloedd.
i.iii. Mae'r wybodaeth gyfyngedig sydd ar gael yn y 'cipluniau' a gyhoeddwyd ymlaen llaw gan y Swyddfa Gartref, yn gwneud paratoi yn fwy anodd.
/.iv. Mae rheoli'r prosiect a chefnogi'r prosiect yn draul ar amser. Mae'n rhaid cyflogi swyddog cymorth rhan-amser dynodedig ar gyfer oes y rhaglen. Y Swyddfa Gartref sy'n cwrdd â'r costau sy'n gysylltiedig â'r rhaglen SVPRS.

4.0 Ceisiadau i adsefydlu plant ar eu pennau eu hunain sy'n ceisio lloches

4.1 Mae ceisiadau gan y Swyddfa Gartref i awdurdodau lleol ar draws y DU i adsefydlu plant sydd ar eu pennau eu hunain ar gynnydd. Mae dwy raglen benodol, sef:
Y Cynllun Trosglwyddo Cenedlaethol ar gyfer Plant ar eu Pennau eu Hunain sy'n Ceisio Lloches Plant (UASC) a'r Rhaglen Adsefydlu Plant Bregus (VCRP).Gweler Atodiad 1 am fwy o fanylion.

4.2 Derbyniwyd llythyr dyddiedig 30/08/16 gan y Llefarydd dros Dai a'r Iaith Gymraeg yng Nghymdeithas Llywodraeth Leol Cymru yn gofyn i bob Awdurdod Lleol yng Nghymru drafod ac *"ystyried a fedr, ac ym mha fodd y gall eich awdurdod ymateb i'r ceisiadau am help a chyfranogiad gan y Swyddfa Gartref, yn enwedig o ran y Cynllun Trosglwyddo UASC Cenedlaethol* ".

4.3 Mae swyddogion wedi trafod y cais hwn ac yn argymell i'r Pwyllgor Gwaith na ddylai'r Cyngor gymryd rhan yn yr UASC na'r VCRP. Mae'r rhesymau wedi'u nodi isod:

- Mae'r Cyngor eisoes yn derbyn nifer uchel o blant ar eu pennau eu hunain sy'n dod trwy'r porthladd yng Nghaergybi;
- Nid yw'r Cyngor yn gallu diwallu eu hanghenion iaith a diwylliant, ac yn aml (os nad ar bob achlysur) mae plant sydd ar eu pennau eu hunain yn cael eu lleoli gyda gofalwyr maeth y tu allan i'r sir. O ganlyniad, maent yn colli eu cartref pan gânt eu lleoli'n all-sirol ond, yn ychwanegol at hynny, mae'n gwneud y cyswllt gydag unrhyw ardal a'r ymdeimlad o fod yn perthyn yn anodd;
- Yn aml, nid ydym yn gallu cael mynediad at wasanaethau priodol - bydd y plant hyn wedi dioddef trawma. Nid oes gennym y gwasanaethau na'r arbenigedd i ymateb.

5.0 Camau Nesaf

i. i. Rydym yn disgwyl croesawu ein hail deulu o Syria cyn y Nadolig.
ii.ii. Ar hyn o bryd, mae'r swyddogion yn chwilio am eiddo addas yn yr ardal rhwng Porthaethwy a Llandegfan. Unwaith eto, eiddo yn y sector rhentu preifat fydd hwn.
iii.iii. Bydd swyddogion yn parhau i weithio gyda'r Gwasanaeth Addysg a Phenaethiaid Ysgolion Cynradd er mwyn gweld lle mae'r llefydd gweigion er mwyn llywio'r broses o ddewis y teulu nesaf o Borth y Swyddfa Gartref.

B - Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?
Y Pwyllgor Gwaith wnaeth y penderfyniad gwreiddiol i gymryd rhan yn y rhaglen SVPRS, gyda chais i adrodd ar gynnydd mewn 6 mis.

C - A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â pholisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

D - A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?
Y Swyddfa Gartref sy'n talu'r cyfan o'r costau

E – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori		**Beth oedd eu sylwadau?**
1	**Prif Weithredwr / Uwch Dîm Arweinyddiaeth (SLT)** (Gorfodol)	Trafodwyd gan Yr Uwch Dim Arwain 19/09/16
2	**Cyllid / Adran 151** (Gorfodol)	Dim sylwadau pellach
3	**Cyfreithiol / Swyddog Monitro** (Gorfodol)	
4	**Adnoddau Dynol (AD)**	Dylai unrhyw benodiadau i swyddi fod yn amodol ar brosesau recriwtio ac egwyddorion y Cyngor.
5	**Eiddo**	
6	**Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)**	
7	**Sgriwtini**	
8	**Aelodau lleol**	
9	**Unrhyw gyrff allanol / eraill**	

E - Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)		
1	**Economaidd**	
2	**Gwrth-dlodi**	
3	**Trosedd ac Anhrefn**	
4	**Amgylcheddol**	
5	**Cydraddoldebau**	
6	**Cytundebau Canlyniadau**	
7	**Arall**	

F - Atodiadau:
Atodiad 1

FF - Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):
Adroddiad i'r Pwyllgor Gwaith Ebrill 2016

Atodiad 1

Cynllun Trosglwyddo Cenedlaethol ar gyfer Plant ar eu Pennau eu Hunain sy'n Ceisio Lloches (UASC)

Ar 1 Gorffennaf, lansiodd Llywodraeth y DU eu Cynllun Trosglwyddo Cenedlaethol i annog pob awdurdod lleol i gymryd rhan yn wirfoddol mewn trefniadau trosglwyddo rhwng awdurdodau i ofalu am UASC sy'n cyrraedd yn y DU ac sy’n ceisio lloches er mwyn sicrhau bod y cyfrifoldeb o ofalu amdanynt yn cael ei rannu’n fwy cyfartal ar draws y DU. Dan y Cynllun, gall plentyn sy’n cyrraedd mewn ardal awdurdod lleol sydd eisoes dan straen yn gofalu am UASC gael eu trosglwyddo i awdurdod arall sydd yn meddu ar gapasiti. I gefnogi’r Cynllun, bydd y Llywodraeth yn darparu cyllid i awdurdodau lleol sy'n gofalu am UASC, a byddant yn derbyn £41,610 y flwyddyn i gefnogi pob plentyn sydd dan 16 oed. Cydlynodd WSMP ddigwyddiad ym mis Gorffennaf i awdurdodau lleol Cymru i egluro'r cynllun a chlywed gan uwch swyddogion o’r Swyddfa Gartref. Roedd Cyngor Caint hefyd yn bresennol i esbonio'r pwysau sydd arnynt ar hyn o bryd (maent yn lletya oddeutu 900 UASC ar hyn o bryd) a'r angen i awdurdodau lleol eraill chwarae eu rhan i leddfu’r pwysau hyn ac i ddysgu o'u profiad. Mae'r Cynllun Trosglwyddo UASC eisoes yn weithredol yn Lloegr gyda rhai UASC eisoes wedi cael eu trosglwyddo rhwng awdurdodau ac mae'r Swyddfa Gartref yn awyddus i gymryd rhan mewn trafodaethau pellach ac i glywed am unrhyw addewidion y mae awdurdodau Cymru yn barod i’w gwneud. Mae rhagor o fanylion ar gael gan www.local.gov.uk)